

Opsplitsing accountants gaat niet ver genoeg

Gepubliceerd in: Financieel Dagblad, november 2011

Vertrouwen in het financiële systeem begint met vertrouwen in de vastlegging van de financiële gegevens. De externe accountant is daarbij cruciaal. Als dat vertrouwen, zoals in de afgelopen jaren, zo vaak is beschaamd mag de externe accountant daar als eerste op worden aangesproken. Men kan zich dus zelfs (in tegenstelling tot het FD commentaar van 25 november) afvragen of de accountant niet medeveroorzaker van de huidige crisis is.

Vertrouwen is gestoeld op twee pijlers: kwaliteit en integriteit. Het één kan niet zonder het ander. Kundigheid zonder integriteit is de basis voor misdaad. Accountantsorganisaties zijn commerciële organisaties. Een belangrijk aspect is echter dat de gebruiker van de accountantsverklaring niet de opdrachtgever is, maar de maatschappij als geheel. De maatschappij, u en ik, dienen ons vertrouwen te geven aan de accountant. De integriteit van de accountant dient dus vanuit dat perspectief te worden beoordeeld.

De misstanden die in het AFM rapport "Prikkelers voor kwaliteit accountantscontrole" (6 oktober jl.) werden beschreven zijn zorgwekkend. Schrikbarend was en is echter dat de accountant niet beseft dat objectiviteit en integriteit in gevaar zijn. De twijfel aan de onafhankelijkheid en de kwaliteit van de accountant is wel degelijk terecht. Dat wordt bevestigd door het bericht dat zelfs geconstateerde fouten in de jaarrekening niet worden gecorrigeerd (FD 24 november). Ofwel: u en ik weten nog steeds niet of de jaarrekening die u geacht wordt te vertrouwen juist is. Zo ontstaat een leuke quiz: welk beursfonds heeft een daadwerkelijk juiste jaarrekening? Over misleiding gesproken!

Het lijkt er sterk op dat accountants nog steeds niet weten wat hun rol en functie dient te zijn. Een strikte scheiding tussen de controle- en adviespraktijk is essentieel. Dat houdt in dat ook de juridische entiteiten en de eigenaren niet dezelfde kunnen zijn. Dus geen advies- en controlepraktijk onder één paraplu.

Ook dient de toezichthouder op de controlepraktijk strenger op te treden. De beschreven misstanden dienen op zijn minst gevolgd te worden door een (tijdelijke) schorsing van de vergunning. Al is het maar om het vertrouwen in de accountant te doen herwinnen – en opdat wij, de maatschappij, weer mogen vertrouwen op een juiste en op integere wijze samengestelde jaarrekening.

Gert M. Jochems